

MARIBORSKI DELAVEC

Neodvisen političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 4.50 mesečno, četrtletno K 13.50, polletno K 27.—, celoletno K 54.— Če si pride naročnik sam v uredništvo po list: Mesečno K 4.—. — Inserati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik po 5. uri popoldne z datumom drugega dne.

Posamezna številka stane 20 vin.

Uredništvo in uprava:

Narodni dom (vhod iz Kopališke ulice)

Telefon št. 242.

Svarimo!

Kakor smo že na kratko registrirali, sta mariborsko in ljubljansko glasilo Slovenske ljudske stranke pričeli razpihovati strankarski boj. Mariborski list pravi, da hočejo naši listi na nelojalen način zatreti nasprotno liste. Nadalje dolži pristaše Jugoslovanske demokratske stranke ovaduštva in sumničenj. Ljubljanski «Slovenec» pa je priobčil o zborovanju naših pristašev neresnično poročilo, da je naš drž. poslanec hujskal proti nasprotni stranki. Bilo je pa ravno nasprotno. Pozival je k edinosti in strnjnemu boju proti skupnemu sovražniku.

Pred vелеvažnimi odločitvami stojimo. Gre za obstoj in bodočnost naše ožje domovine, gre za samostojnost tisočev in tisočev naših bratov. Na severu in na jugu delajo naši narodni nasprotniki z vsemi sredstvi, da bi nam odtrgali najlepše dele našega ozemlja. Naši spodnještajerski Nemci zapeljujejo naše ljudstvo v svoje nečedne mreže. In tam v našem tužnem

Korotanu še grme topovi. Hiše naših slovenskih kmetovalcev gore... In v teh resnih časih hočete imeti strankarski boj? Če ste se trudili za ujedinenje jugoslovanskega naroda, če so delali za ta naš cilj Krek, Korošec, Jeglič — zakaj hočete zdaj to delo uničiti, ko se ravnokar končuje zgradba sten našega lastnega doma? Dobro poznate ruvanje naših narodnih nasprotnikov. Dobro veste, da potrebujemo vso svojo energijo v boju proti tem nasprotnikom, da nam v zadnjem trenutku ne odvedejo naših bratov. In zdaj naj to energijo razdelimo ter jo uporabljamo v strankarskopoličnem boju.

Mi ne bomo sledili na to pot, ker se zavedamo resnosti časa. Mi bomo vse svoje moči še nadalje posvečali onemu delu, ki je potrebno, da dosežemo v resnici ujedinjeno celo našo domovino, da bomo združeni pod eno streho vsi sinovi našega troedinega naroda.

Pa tudi Vam, pristašem nasprotno stranke, priporočamo, ne dajte se za-

peljevati od nepoklicanih in neodgovornih činiteljev, ki hočejo v zadnjem trenutku preprečiti enotno fronto proti sovražniku. Ne upamo si misliti, da hoče morda Slovenska ljudska stranka s tem svojim nastopom v tako resnem in za našo domovino odločilnem trenutku izsiliti kakšne politične koncesije. To bi bila nevarna igra. Zato pa še enkrat svarimo ter pravimo, počakajmo z notranjim bojem, kadar bo boj z zunanjim sovražnikom končan.

Deklaracija Demokratskega Kluba.

(Konec.)

II. Naše stališče jeden narod, ena država, ena ustava, ena vlada, eno zakonodajno telo, ob širokem negovanju administrativnih samoupravnih jedinic, od katerih je najmanjša občina, a največja »oblast« (okrožje). Le to nam bo dalo možnost, da ščitimo svoje interese in da posebno energično razvijamo moč svojih organizacij povsod z isto kompetenco. Ali administrativna delitev države se ne sme izvršiti na zgodovinskih teritorijih, ki so nam ostali od tujca in ki so od njega osnovani, marveč na podlagi gospodarskih, prometnih in drugih živih pogojev delitve našega teritorija v razna naselja. Načela za očr-

Hosana!

(Konec.)

Kolikokrat je govoril sodnik Mirko te besede in navajal ljudi k samozvesti! Vsi so ga imeli radi in so ga spoštovali ter mu sledili. Videl je to Mirko, a ni bil zadovoljen, kajti spoznal je, da ljudstvo ne razmišlja njegovih navkov in nasvetov, ampak jim slepo sledi, samo radi njegove osebe, njegovega dostojanstva.

Cutil je, videl je, da mu ljudstvo prikimava in ploska, toda ne iz prepričanja, ampak zgolj iz ljubezni in spoštovanja, morda pa tudi samo iz bojazni pred zamero.

In sodnik je dvignil svoj glas ter rekel: »Niste na pravi poti, dragi moji! Vaš razum in Vaša pamet počivata, srce miruje, giblje se samo jezik. Neprebavljeno jed vživata, srkate strup! Vzbudite razum, dirnite srce in otrepite se mlačnosti!«

Razumeli so ga nekateri in ga poslušali a vpili so vsi: »Naš razum deluje, naša pamet ne počiva! Mislimo tako kot mislite Vi, razumemo Vas in sledimo Vam iz prepričanja!«

Sodnik Mirko pa je vedel, da vpije in prisega le njih jezik, zato je bil žalosten, kajti vedel je tudi, da bodo ustali drugi preroki in učeniki, ki bodo hodili po drugi poti do resnice in pravice. Vedel je to, a ni bil

žalosten radi tega, temveč bolelo ga je le to, ker je slutil, da bo ljudstvo drvelo tudi za njimi, brez razuma, brez prepričanja in srca. Nestalno se bo oklepalo zdaj tega, zdaj onega, skakalo bo raz ene poti na drugo, zadrževalo se bo na tem in onem mestu ter utrujeno omagalo pred zaželenim ciljem.

Njegove slutnje so se uresničile. — Prišli so učeniki in preroki, med njimi tudi krivi in lažnjivi, govorili so ljudstvu ter ga pridobivali zase in ljudstvo jim je pritrdjevalo in ploskalo kot je pritrdjevalo in ploskalo sodniku Mirku.

Še enkrat se je dvignil Mirko, še enkrat je opominjal in svaril: »Ne pridete do resnice in pravice brez svojega razuma in svoje pameti! Zastonj je vaše pritrdjevanje in ploskanje, zastonj vaše menjavanje potov! Jeli se bode te pripravili in lasati med seboj, a sami ne bode te znali zakaj! Pozabili bode te, da je vaš cilj skupen in le pota so različna! Bodite značajni in stanoviti, zakaj značaj spoštuje značaj in prepričanje ljubi prepričanje! Ne bodite mlačni in leni, ako hočete priti do resnice in pravice!«

Poslušalo ga je ljudstvo in mu pritrdjevalo, toda ne s srcem in tudi ne v prepričanju!

Preroki in učeniki pa so postajali drug na drugega vedno bolj ljubosumni. Vsakdo je hotel imeti ljudstvo na svoji poti in začeli

so se sovražili in si nasprotovati, ljudstvo pa jih je v svoji brezmiselnosti posnemalo. Jeli so se pripraviti in pozabili so, da je njihov cilj isti, da hrepenijo vsi po pravici in resnici. Sodnik Mirko jih je miril in svaril in začeli so sovražiti tudi njega.

V slavi in veselju je prihajal k njim, v tugi in žalosti jih je zapuščal.

V svoj rojstni kraj se je vrnil, da ondi preživi zadnje dneve trudapolnega življenja. Ni si iskal več prijateljev, njegovi tovariši so bili ptički in cvetlice.

Med nje je zahajal in z njimi se je radoval. Vrt je bil njegovo veselje in sreča. Tudi danes, na cvetno nedeljo, se je zatekel tja. —

Tarni zvonovi so vtihnili, ceste so postale prazne, cerkev pa je bila polna ljudstva in zelenja, katero je čakalo blagoslova.

Sodnik Mirko pa je stopal od cvetlice do cvetlice, od drevesa do drevesa ter se radoval in občudoval.

Sedel je na solnčno klopico in se zatopil v misli preteklosti.

»Ah, kako lepo bi bilo lahko na svetu, ako bi bil svet — svet značajnejšev!« je globoko vzdihnil ter dremal dalje med svojimi prijatelji in prijateljicami, dokler se ni zazibal v trdno — nevzбудno spanje.

tanje upravnih mej teh teritorijev bo izrekla ustava.

III. V ustavi bo ravnotako na jasn način izrečena pravica državljanov in njihove svobodščine ter mora biti garantiran svobodni socialni razvoj državljanov; ravnotako kontrola dela vseh državnih in samoupravnih oblasti mora biti popolnoma omogočena. Pravica in svoboda mora biti jednaka za vse. Nobeni omejitvi ne sme biti mesta v vprašanju svobode veroizpovedi, gospodarstva, tiska, zborovanja, združevanja, nedotakljivosti stanovanja, tajnost pisma in svoboda kretanja in potovanja.

IV. V izvrševanju velikega prevrata se mora tudi agrarna reforma urediti jasno in konkretno. Izbrisati se morajo povsod ostanki fevdalizma. Zemlja, ki presega zakonito odrejeni maksimum, se mora razdeliti poljedelcem v obdelovanje. Vojnim prostovoljcem in invalidom se mora osigurati in zaščititi zemeljska lastnina. To je osnovno načelo. Ostalo, kar je v dosedanjem delu za agrarno reformo še neizraženo, mora dobiti svoj izraz v zakonu o njej. Ta zakon stoji danes na dnevnem redu Narodnega predstavništva, ki bo proizvedlo politiko narodne in poljedelske zaštite.

V. Kakor svojina zemlje, tako mora biti vedno načelno zagotovljena pravična nagrada za proizvajajoče delo, kvalificirano in nekvalificirano. V stari dobi so ljudje izrabljali ljudi, v novi dobi pa mora zavladati mesto borbe duh solidarnosti in v enako korist vseh ljudi se morajo izrabljati prirodni viri bogastva in energije, kar bo omogočilo mirno in dostojno življenje vsem slojem.

VI. Z soglasnimi ponovnimi izjavami vseh faktorjev našega naroda od začetka vojne krize pa do danes je naša država ustavno in parlamentarno vladana ljudska monarhija z narodno dinastijo Karagjorgjevičev.

VII. Zahtevamo integralno ujedinjenje našega naroda in izražamo željo, da živimo v miru s svojimi sosedi v svobodni tekmi za civilizacijo vseh narodov in da se bo ustvarila zveza svobodnih narodov, ki bodo medsebojne spore reševali sporazumno ali potom razsodišča, ne pa z orožjem.

VIII. Valutno vprašanje se mora rešiti s čim najmanjšo izgubo ali oškodovanjem za gospodarsko organizacijo države. V novem monetarnem redu mora biti izražena tudi osnova, da se naknadna odškodnina ki jo plača premagani sovražnik, razdeli na kraje, ki so trpeli največ vojne škode.

IX. Volitve v ustavotvorno skupščino morajo biti najdalje 6 mesecev po končani demobilizaciji. V zakonu za volitve v ustavotvorno skupščino mora biti zastopano načelo demokracije, ki osigurava pravično sorazmerje vseh struj v Narodnem predstavništvu. Glasovanje je neposredno, tajno, obče in jednako. Čim se po ureditvi državnih mej in končni demobilizaciji more izvršiti potrebno posvetovanje z vsemi prijatelji in somišljeniki, se bomo zbrali in do kraja pogovorili o svojem programu in svoji skupni zastavi: V borbi za svoja načela hočemo urediti veliko jednotno stranko za široko delo med narodom za njega srečno bodočnost.

Političen pregled.

Pomenljiv intervju Trumbića. — **Kompromis?** Geneve, 12. aprila. »V Morningpost« je, kakor smo javili, Barzilai objavil laški intervju, včerajšnja »Morningpost« pa priobčuje odgovor, namreč intervju z dr. Trumbićem, ki je zelo zmeren in polaga največjo

važnost na Reko. Trumbić je končal, da se jugoslovanska delegacija ne bo odstranila od konference. Če bi to storila, da bi izdala interese vseh treh delov zedinjenega naroda. Mi priznavamo, da se nahajamo v rokah konference. Toda hočemo storiti vse, kar je mogoče, da osiguramo svojo narodno eksistenco. O Trstu, Gorici in Istri govori Trumbić bolj mimogrede, čeprav navaja glede teh točk naše zahteve in se sklicuje na etnografski položaj. — V angleških vladnih krogih smatrajo to Trumbićevo izjavo kot velik korak h kompromisu, ki si ga Angleži tako žele.

Zbližanje med Francozi in Jugoslovani. Zagreb, 12. aprila (Slovenec) Iz Pariza poročajo od četrtka: Tu se pričakuje velik preobrat v držanju Francije na mirovnem posvetu. Francoska javnost je silno vznemljena in razočarana nad vnanjo politiko Clemenceaujevo in nad njegovim ravnanjem, kar se tiče Italije, ki stremi za tem, da izkoristi Francijo za svoje imperijalistične cilje. Med francoskimi politikami je nastalo veliko gibanje proti Clemenceaujevi vnani politiki. Temu gibanju na čelu stojita Aristides in Briand, ki sta odločno proti temu, da bi Francija podpirala Italijane, ker bi to vznevoljilo Jugoslovane, na katere more Francoska mnogo računati. Domnevajo, da bo moral Clemenceau pod pritiskom javnosti odstopiti, njegov naslednik bi bil Briand. Jugoslovani pričakujejo mnogo od novega kabineta, da jih bo, kakor upajo, podprl v pravičnih narodnih zahtevah.

Kriza v konferenci. Geneve, 10. aprila. (Slov. Narod). Namero, naj bi se postavilo sodišče nad krivci svetovne vojne itd., so sedaj opustili pod vplivom Wilsonovega govora. Pač pa javlja »Temps«, da se bo sodilo o zločinah, ki so se dogajali med vojno samo in da bodo zahtevali, naj Viljema izroče. — V konferenci sami vlada sedaj nekakšna kriza. Vsi prvotni važni problemi so rešeni. Sledeče komisije in podkomisije so končale svoje delo: Teritorialna, za zvezo narodov, o odgovornosti, o davskem vprašanju, o plovi. Od teritorialnih vprašanj je rešeno vprašanje nemških mej na zapadu in iztoku in avstrijsko vprašanje, češke in grške meje, Šlezvig in Belgija. Nerešena vprašanja so: Meja med Jugoslavijo in Romunijo, vprašanje Maroka, ki je lahko, meje Poljske napram Rusiji, Litvi in Ukrajini, kot najvažnejše še nerešeno vprašanje se pa smatra jadranski problem, s katerim ne morejo nikakor naprej. Ker je misija Smutsa popolnoma propadla, se na novo razmišlja o vojaških odredbah. — Kritika proti Lloyd Georgeu in Wilsonu narašča. Proti Wilsonu nastopajo ameriški republikanci, proti Lloyd Georgeu angleški konservativci. 200 konservativnih angleških poslancev je brzojavno protestiralo proti držanju Lloyd Georgea v vprašanju odškodnine. Pozicija Francije se je s to reakcijo besnih Američanov in Angležev proti slabotni protiboljševiški politiki in proti popustljivosti napram Nemcem zelo izboljšala. Ti dogodki so največje važnosti tudi za Jugoslavijo, ki šteje med svoje najboljšje prijatelje angleške konservativce, njim na čelu »Times«, ameriške republikance in francoske naprednjake. Vprašanje Reke in Gdanskega se bo po razpoloženju, ki vlada danes, rešilo zajedno. Močna struja hoče dati obe mesti Poljski in Jugoslaviji z garancijami (avtonomijo) za drugo narodnost. Jadranski problem bo najbrže do ponedeljka naprej oficijelno javljen v komunikacijah o sejah odbora četvorice.

Dnevne novice.

Prestolonaslednik regent Aleksander pride v Maribor. V najkrajšem času pride naš regent v Ljubljano. Kakor čujemo, se bo dalj časa mudil na Slovenskem. Skoro gotovo obišče tudi Maribor.

V ormoškem okraju priredijo krajevne organizacije JDS v velikem tednu shode in sicer v torek dne 15. aprila ob 6. uri zvečer v ljudski šoli v Središču središča, dne 16. aprila ob pol 7. uri zvečer v

gostilni Rau sv. Bolfenska, dne 17. aprila ob 8. uri predpoldne v gostilni g. Golenko sv. Miklavževa ter v ponedeljek dne 21. aprila ob 3. uri popoldne v gostilni Kralj Ivanj-kovska krajevna organizacija. Poslanec državnega predstavništva g. Franjo Voglar poročal bode o zunanji in notranji politiki, o ustavi, volilni in agrarni reformi, o valutnem vprašanju itd. Prihitite na te shode krajevnih organizacij vsi, katerim bije srce za mlado in toli zaželeno zedinjeno državo. Saj slišali bode o temeljih našega obstoja, o biti in nebiti.

Javen shod v Št. Lovrencu na Pohorju. V nedejo, 13. aprila se je vršil v Št. Lovrencu na prostem pri cerkvi velik javen shod, katerega se je udeležilo 500 ljudi. Shod je otvoril nadučitelj Lesjak, na kar je govoril dr. Koderman o sleparski nemški agitaciji proti Jugoslaviji. Ljudstvo je izvajanjem z zanimanjem in pritrjevanjem sledilo.

Našim uradom. Skoro vsak dan čitamo v »Marburger Zeitung« razne notice in oglase naših uradov, ki jih mi ne dobimo. Posebno se v tem oziru odlikuje magistratni oddelek za zdravstvo, ki menda misli, da slovenskemu občinstvu ni treba vedeti, kdaj se cepije kože itd.

Nemci zopet razširjajo letake. »Jugoslavija« je za prvi april prinesla šalo, da se bo demarkacijska črta prestavila. Kakor lačni volkovi so padli Nemci po tej kosti in razširjajo to neumestno šalo kot dejstvo med našim ljudstvom s pomočjo letalcev. Mi opozarjamo naše ljudstvo, naj ne verjame takim lažem. Naša meja na severu bo tako določena, kakor to zahtevajo naši narodni in gospodarski interesi. Nemci kot premaganci nimajo pri tem prav nobene besede. Naše časopisje pa še enkrat prosimo, naj nikar edinole v reklamne svrhe ne priobčuje takih vesti, pa naj bodo ugodne ali neugodne. S tem se edinole bega naš narod. Obenem se pa daje Nemcem najboljše orožje v roke, da morejo kovati v tej zmednosti kapital. Torej več resnosti v teh — resnih časih.

Tako je prav! Občinsko predstojništvo v Pobrežju je odredilo: Vse gostilne v območju občine Pobrežje pri Mariboru morajo imeti do 1. maja t. l. izključno slovenske napise. Za vsak poznejši dan neugoditve tega ukaza plača posestnik ali najemnik gostilne 5 kron kazni. Dne 15. maja t. l. pa se vse gostilne, ki nimajo slovenskega napisa, enostavno uradno zapro. Dobro bi bilo, da bi se tudi v Mariboru nekoliko pobrskalo. Še zdaj vidimo v oknih samo nemške jedilne liste. Malo več energije!

Nelojalen način razširjenja časopisov. Od nasprotne strani nam očitajo, da hočemo na nelojalen način izpodriniti njihovo časopisje. Mi do danes nismo niti zloga napisali proti listom Slovenske ljudske stranke. In tudi naši pristaši niso nikjer in nikdar v teh časih agitrali proti omenjenim listom. Naš list si je postavil za nalogo, da brani naše meje proti nemškemu vpadam, da poučuje naše ljudstvo o naših narodnih pravicah in zahtevah in da mu kaže v pravi luči nevarno delovanje naših narodnih nasprotnikov, ki hočejo v zadnjem trenutku zapeljati naše ljudstvo. Vsak pravi narodnjak bi moral biti vesel in zadovoljen, da se čim več dobrega časopisja razširi med naše ljudstvo. Torej ne govorimo o nelojalnosti.

Nemški dijaki hodijo po Mariboru z nekakimi čepicami. Mi nimamo nič proti temu. Ker pa poznamo vročernost teh fantov, bi vendar radi vedeli, kaj pomenjajo te čepice.

Ali je res? Pred enim tednom so imeli socialni demokratje v Št. Lovrencu na Pohorju shod. Govornik je baje govoril proti Srbiji, protestiral proti odstavitvi nemških uradnikov in odstranjenju nemških napisov. Zdi se nam, da bi bilo vendar treba pojasniti, ali je tako govoril o državi in odredbah vlade zaupnik stranke, ki ima sama v vladi dva zastopnika.

Sline se jim cede. Pred par dnevi je bil v Mariboru neki Gradčan. Ogledoval si je razne izložbe, prišel tudi na trg. Ni se mogel nagledati izobilja, ki je posebno na

trgu — seveda navadno za previsoke cene. In da vzame vsaj opomin s seboj iz jugoslovanskega Maribora, je dal fotografirati trg pred magistratom in pa razložbo ene izmed delikatesnih trgovin. Fotografije je vzel s seboj, da jih pokaže Gradčanom v dokaz, kako se godi ljudem v — Jugoslaviji.

Večerni vlak iz Ljubljane prihaja prepozno v Maribor. Ob pol enajstih, včasih ob pol dvanajstih in tudi pozneje se pripelje na stotine ljudij v Maribor. Gostilnice in hoteli so zaprti, čakalnice prvega in drugega razreda so navadno tudi zaprte, in tako morajo ti ljudje prenočevati pod milim nebom. Morda bi bilo priporočati, da bi prihajal vlak nekoliko prej v Maribor. Če pa že to ni mogoče, naj bi dobili vsaj nekateri boljši hoteli izjemno dovoljenje, da bi imeli kake pol ure po prihodu vlaka odprte restavracije, da bi se mogli potniki vsaj za silo pokrepčati.

Varnost na deželi. V soboto 5. t. m. okolu poldneva je Jožef Kitek, posestnik v Vrholah, okr. Maribor zasačil na podstrešju svoje hiše nekega neznanega človeka, ki mu je hotel krasti meso. Ta pa potegne bodalo in ga zabode dvakrat v prsi. Kiteka so pripeljali smrtnonevarno ranjenega v Slov. Bistrico, kjer ga je dr. Lebar obvezal, potem so ga pa prepeljali v Maribor v bolnišnico. Orožn. postaja v Slov. Bistrici je takoj prevzela zasledovanje zločinca, ki je pri belem dnevu izvršil roparski napad. V zadnjem času se klati po deželi več sumljivih oseb, ki skušajo izvršiti vse vrste tatvin in goljufij. Treba je paziti in take osebe javiti takoj najbližji orožn. postaji!

Slovenci v Mariboru napredujejo. Narodni trgovec pri Sv. Barbari v Halozah, Franc Starčič, je kupil Mydlilovo hišo v Lutrovji ulici št. 9. Le tako naprej!

Ravnateljstvo južne železnice se je ustanovilo v Ljubljani. Za svoje urade namerava zgraditi veliko palačo.

Goslarška šola. Po Veliki noči se otvori goslarška šola. Kdor želi ta poduk naj naznani ustmeno ali pismeno svoj naslov F. Serajniku, Mozartova ulica 42.

Poziv vsem tvrdkam v Sloveniji. Tvrdke, ki se zanimajo za import iz Anglije, se pozivljajo, da se, če le mogoče že do 18. aprila 1919, zgledajo v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani. Vsekako pa naj zbornici zanesljivo do tega dne sporoče pismeno, kaj bi hotele iz Anglije importirati in kaj tja eksportirati. V poročilu naj se navede za vsak predmet približna letna množina blaga, katero bi mogla tvrdka uvažati ali pa izvažati. Na vsak način je v poročilu navesti, ali je tvrdka imela že pred vojno direktno trgovsko zvezo z Anglijo, kaj in koliko je letno tja izvažala ali kaj in koliko je letno od tam uvažala. V primeru, da se je izvažalo iz ali pa uvažalo v angleške kolonije. V svojem poročilu naj vsaka tvrdka tudi sporoči zbornici, s katerimi tvrdkami v Angliji ali pa v njenih kolonijah je imela pred vojno trgovske zveze. Poročila naj bodo kolikor mogoče kratka in stvarna. Ker so pripravljala dela za trgovske zveze z Anglijo sedaj že v tiru, naj vsaka interesirana tvrdka pravočasno ugotovi temu pozivu.

Živila za Jugoslavijo. Te dni odide iz Švice vlak z živili v Jugoslavijo. Beogradska vlada je odredila, da se od ameriških živežnih zalog, ki se nahajajo na Reki, odpelje takoj 100 vagonov v Slovenijo in 100 vagonov na Hrvaško.

Za potnike. Nemško-štajerska deželna vlada je odredila, da je prihod v Nemški Štajer dovoljen 1. osebam, ki imajo dovoljenje za prihod od deželne vlade v Gradcu, 2. uradnikom in drugim javnim organom, ki imajo pismen služben nalog, 3. osebam, ki imajo poziv štajerskega sodišča ali upravne oblasti, 4. osebam, ki nameravajo potovati skozi Nemški Štajer in

li morejo to dokazati z dokumenti. Te osebe se smejo le toliko časa muditi v deželi, kolikor ga je potreba za zvezo z vlaki. Osebe, ki imajo svoje stalno bivališče v deželi ali ki so na Nemškem Štajerskem pristojne, ne potrebujejo posebnega dovoljenja za prihod, če morejo s potnim listom ali drugim uradnim dokumentom dokazati dejstvo stalnega bivališča ali pristojnosti na Nemškem Štajerskem. Prošnje za dovoljenje za prihod v Nemško Štajersko se morajo vložiti pismeno ali brojavno pri nemško-štajerski deželni vladi v Gradcu. V tej prošnji se mora navesti vzrok prihoda. Za kolikovino, za poštno, brzojavno in telefonske troške je vsaki prošnji priložiti 10 K. Osebe, ki nimajo tega dovoljenja, se morajo na mejnih postajah vrniti. Prebivalstvo se v lastnem interesu pozivlje, priložiti prošnji v dokaz svojih navedb potrebna dokazila.

Mariborske podružnice Ciril in Metodove družbe so imele v torek, dne 8. aprila t. l. svoj redni občni zbor. Ta občni zbor je zaključek velepomembnega in požrtvovalnega dela mariborskih rodoljubov, ki so začeli ravno pred enim letom, torej v zelo nevarnih časih, z akcijo „Slovenske šole v Mariboru“. Tajnik prof. Voglar je poročal, da je razposlal nad 3000 okrožnic na različne naslove po vsem slovenskem ozemlju. O uspehih te akcije je podal blagajnik Pišek zelo ugodno poročilo. Sklad znaša 129.743-97. Imenovanima odbornikom izreka predsednik toplo zahvalo za njeni trud ter naglašja, da ni bil razveseljen denarni, temveč zlasti tudi moralni uspeh, ker se nabiratelji in dobrotniki niso zbal nevarnega časa. To je bila vzporedna akcija s podpisom za deklaracijo, in je tudi pripomogla, da se je narod navduševal. Novi odbor moške podružnice se je izvolil sledeče: Prvomestnik dr. R. Lipuš, namestnik Fr. Pišek, tajnik prof. Voglar, blagajnik dr. Senjor, odbornika prof. Tribnik in nadučitelj Hren.

Strankarski razkol v Sloveniji. Pod tem naslovom piše „Slovenski Narod“: Z ozirom na množiča se znamenja strankarskega razkola v Sloveniji smo se obrnili z vprašanjem na podpredsednika dež. vlade dr. Žerjavo, jeli ima ta situacija posledice v vladi in kako jo presoja. Dr. Žerjav nam na to odgovarja, da si pridrži o tej stvari obširnejše spregovoriti, povdarja že pa danes, da si za strankarski razkol in novo borbo nebi mogli izbrati nesrečnejšega trenutka nego je današnji. Radi mejnega vprašanja so se koalirale tri narodne stranke. To mejno vprašanje še postoji in se bolj in bolj zaostruje. Medtem ko drugi izgubljajo živce, bi jih mi, ta hip ne smeli. Vem, da bi bilo za JDS s strankarskega stališča bolje, da sedanja grupacija neha, a to nas ne sme prav nič motiti. Isto trdita nasproti stranki, a tudi oni se morata ozirati na vnapi položaj in vstrajati. V deželni vladi delamo složno naprej, vidimo, da vre okrog nas, vendar se ne damo zajeti o postranskih čustev. Mi hočemo situacijo držati s složnim sodelovanjem, dokler to veleba kričeči interes širokih naših slojev in predvsem, dokler ne bode mejno vprašanje rešeno. Stranke se organizirajo, kar prinaša neigibne spopade, a če varujemo formo, nas ne bo narazen spravilo v velikem hrupnem delu. Ko nad nami ne bode več momenta iz Primorja in Korotana, ko bomo prestopili vrhunec prehrabene krize in eksistenčne borbe javnih nastavljenecv, takrat bomo — prepričan sem, da vsi moji tovariši v vladi tako mislijo — prav radi razpustili sedanjo vlado in želim svojim naslednikom lepših ur, kakor jih mi preživljamo zadnja dva meseca.

Ureditev naše valute. Beogradski „Trgovinski glasnik“ poroča: V najkrajšem času se potegne iz prometa sovražni denar in zamenja z dinarjem kraljevine SHS. Namesto bankovcev avstro-ogrskih banke dobimo državni papirnati denar, za katerega bo jamčila država z vsem

svojim premoženjem in z vsemi svojimi dohodki. Novi denar izda država sama, ne srbska narodna banka, dokler se ne osnuje velika emisijska banka po vzorcu avstro-ogrskih banke. Skrajni čas je že, da se izmenja papirnati denar avstro-ogrskih banke, da se prepreči naravnost ogromna tihotapska trgovina čez mejo.

Oddaja orožja. Kljub opetovanim tozadevnim razglasom ima prebivalstvo še vedno veliko množino vojaškega orožja — pušk, samokresov in celo strojnic — v skriti posesti. To orožje se zlorablja za tatinski lov in nepremišljeno streljanje, ki ogroža osebno varnost in življenje prebivalstva. Prebivalstvo se opozarja, da je vse vojaško orožje državna last ter se boče od dne razglašja nadalje vsakdor, kdor bo zasačen pri uporabi ali tudi v posesti takega orožja, preganjal kazensko-sodnijskim, oziroma vojaško-kazenskim potom in bo moral tudi poplačati državi storjeno škodo v polni meri. Isto velja tudi glede različnih vrst streliva (municije) na primer ročnih granat, topniške municije, kakor tudi glede drugih v vojaško opremo služečih predmetov, posebno optičnih in drugih instrumentov za topništvo. Vsi tisti, ki so se polastili takih vojaških predmetov, so se vže večkrat pozvali, naj te predmete vrnejo. Ako tega do sedaj niso storili, je le opravičeno, da jih zadene zaslužena kazen in se prebivalstvo naproša, da podpira v tem ožiru delovanje varnostnih organov in oblastev. Dostavlja se, da bo vojaška oblast vsakega, ki bo pripomogel pri zaplenjenju vojaškega orožja, streliva itd. primerno nagradila.

Poštni čekovni urad, ki je dosedaj imel naslov »poštni čekovni urad SHS v Ljubljani« oziroma »poštni čekovni urad za Slovenijo v Ljubljani« se boče po odloku poštnega ministrstva od sedaj in sicer začasno imenoval: »kr. poštni čekovni urad v Ljubljani«. Območje tega urada se za sedaj krije z območjem ljubljanskega poštnega ravnateljstva.

Preskrba z moko in kruhom v okoliših mariborskega okrajnega glavarstva za čas od 13. 4. do 26. 4. 1919. Z ozirom na Velikonočne praznike razdelila se boče samo bela pšenična moka prve kakovosti. Vsaka oseba dobi za en teden 1 kg te moke ali pa dva hleba kruha v teži 65 dkg. Cena moke za kg znaša K 4.—, za en hleb kruha K 2.—. Ljudstvo se pozivlja, da strogo pazi na to, da dobi res dodeljeno lepo belo moko oziroma bel kruh v primerni količini in za določeno ceno.

Angleški tečaji. Gospod, ki je preživel 30 let v Ameriki in tam več let angleščino podučeval, namerava z 1. majnikom otvoriti angleški tečaj. Prevzame tudi zasebni poduk. Priglasje prevzamejo knjižarne Heinz in Scheidbach, Maribor, Gosposka ulica.

Zadnje vesti.

Renegat za italijansko Reko.

LDU. Bern, 14. aprila 1919. Jugoslovanski tiskovni urad v Parizu poroča: »Temps« objavlja dolgovezno pismo bivšega poslanca mesta Reke v ogrsko-hrvatskem parlamentu Andreja Ossoniacka kot odgovor na ekspozicijo dr. Trumbića. V tem pismu skuša Ossoniack dokazati italijanski značaj mesta Reke in pravi, da se Hrvaška in Slavonija udeležujeta reškega trgovskega prometa samo s sedmimi odstotki. Iz tega sklepa, da mora Reka pripasti Italiji, ki jo bo preustrojila v prosto luko.

Zveza narodov.

LDU. Bern, 14. aprila 1919. Jugoslovanski tiskovni urad v Parizu javlja: Komisija za zvezo narodov je imela snoči plenarno sejo pod predsedstvom Wilsona. O vprašanju, kateri jezik bodi uradni jezik zveze, je bil stavljen predlog, naj se določi francoščina. Toda komisija je izjavila, da ni kompetentna, in je odstopila to zadevo konferenci.

Danes in vsak večer koncert v hotelu „UNION“!

Dopisi.

Kaj je novega v Kamnici? Veseli nas, da smo dobili slovensko šolo in slovenske učitelje. Treba bo pa še mnogo čiščenja. Nemoteno še hujskajo in znemirjajo tukaj ljudstvo sledeči nemčurji: bivši pošni kontrolor Schaich, prejšnji čevljar sedaj špehar Alojz Weber, Ivan Haas, Ivan Scherak, Friderik Pečar mlajši in Adolf Wogrinec. Zbirališče teh hujskacev je gostilna Scherak. Bivši kontrolor Schaich je delil tukaj tiskovine, s katerimi so pobirali podpise za Nemško Avstrijo. Večjo množino teh tiskovin so dobili: Friderik Pečar mlajši, Adolf Wogrinec, špehar Alojz Weber; vsi ti so pobirali podpise za Nemško Avstrijo. Glavna hujška in agitatorja sta pa Schaich in špehar Weber. Prosimo, da bi se že enkrat odgnalo bivšega kontrolorja Schaicha v tako zaželjeno deželo »lačenbergerjev«. Pričakujemo, da bo merodajna oblast proti navedenim hujskacem vendar enkrat odločno nastopila, da se ljudstvo pomiri, ker je vsled hujskanja in razširjenja lažljivih vesti vso zbegano.

Ravne pri Guštanju. Tukaj so bili radi hujskanja in nevarne grožnje aretirani tovarniški uradniki in pisarji: Ott, Husar in Skrivalek. Znani »gamseneger« Osiander, ki je najhujši nemški razgrajatelj hujška, se je vojaški patrulji skril, da ga dva dni niso mogli najti. Žal, da so tudi nekateri socialdemokrati — ki pa so tudi nemškutarji — tem hujskacem nasledili in pomagali zdražbo delati. Zato se zavedni slovenski delavec ne more prav z navdušenjem poprijeti rudeče organizacije, ki se veže z našimi najhujšimi narodnimi in državnimi sovražniki.

Remšnik. Naš položaj tukaj ob meji je resen; a mi trpimo in vstrajamo. Pribijemo, da se zavedamo, kaj nam je Jugoslavija. In jo ljubimo. Izživat pa se ne pustimo od nikogar. Posebno ne od takega, ki nas po visokosti svoje olike imenuje po »germaniskem« sistemu »šostare«. Radi tega svetujemo g. K., naj le najprej pogleda v svojo grešno dušo, in videl bo vse zločine, koje je očital nam, v nasprotnem zrcalu. On stoji na stališču, na kojem bi lahko naši mladi državi priboril lavrjeve vence; toda, on ob času sile spi, se potuhne in skrije, kot cerkvena miš. On ima v rokah izobraževalno društvo; a ga pusti spati, ker mu je blagor domovine deseta briga, ker ne uživa od nikogar spoštovanja. Radi tega bi bilo želeli, da bi se preneslo vodstvo naših društev v druge roke. — To za danes, drugič več. — Kmet z Remšnika.

Pod ugodnimi pogoji sprejme pridnega slikarskega učenca

Janko Horvat, slikar in pleskar v Ljutomeru. 3—1

Otvoritev trgovine!

Naznanjam slavn. občinstvu, da bom z 15. aprilom odprl

trgovino z mešanim blagom

(v lastni hiši, Koroška cesta št. 48).

Za obilen obisk se toplo priporoča

Josip Dergas.

Slovenci! Slovenke! Govorite povsod samo slovenski!

Vojaške čepice

bojne čepice (sajkače), epolete zlate in srebrne, baržun v prepisanih barvah, kokarde za častnike v državni barvi SHS in kokarde za moštvo SHS, srbske rosete (zvezde), različne borte po predpisih razpošilja modna trgovina

Zaloga perila za dame, steznikov in moderčkov.

Zaloga svile za obleke in bluže. Uzorci na razpolago.

M. BIDOUC, Maribor, Tegetthoffova cesta št. 28

Brivnica S. Ulčar

Koroška cesta (zraven Cirilove tiskarne)

se priporoča cenj. gospodom.

Trgovina kolonijalnega blaga na debelo in drobno

Vladimir Pavlšek
Maribor

Grajska ulica št. 16
se priporoča!

Prva jugoslovanska mizarnica v Mariboru

Tegetthoffov trg št. 3

priporoča vsem svojo točno in dobro izdelano pohištvo, zgradje parketnih tla kakor tudi bilardnih miz.

S poštovanjem

Rudolf Novak, mizar.

Karbidove svetilke

stoječe in viseče, ter gorelci v veliki izbiri. — Karbid v vsaki množini se prodaja po nizkih cenah.

Za preprodajalce izdalen popust.

Zahtevajte cenik!

C. Th. Meyer

Maribor ob Dr., Zg. Gosposka ulica št. 39.

Ob sobotah zaprto.

A. Vertnik

trgovina z mešanim blagom in premogom

Sodnijska ulica 17

priporoča se občinstvu.

Agitirajte za „Mariborskega Delavca“ in med prijatelji našega tiska za „Tiskovno zadrugo“ v Mariboru.

Gospodična

popolnoma večša slovenske korespondence, stroje in tiskopisja, se sprejme takoj. Ponudbe na **Ferdo Sert**, Maribor, Koroška cesta 21. 3—2

Eksportna trgovina
Franjo Vidovič
Maribor

Cvetlična ulica št. 15

Preskrbuje prodajo in nakup vseh v trgovino spadajočih stvari.

Semena

vrtnarskega, cvetličnega, gozdnega in vsako vrsto deteljnega, priporoča trgovina z semeni

M. Berdajs, Maribor ob Dr.
Solijin trg

Raznašalci časopisov

se sprejmejo v upravnistvu „Mariborskega delavca“.

„Mariborski delavec“

se prodaja v Mariboru v sledečih trgovinah in tobakarnah:

Weixl Vilko, Glavni trg
Glavna trafika, Glavni trg
Ortner Jožef, Schmidov trg 2
Weixl Ivanka, Gosposka ulica
Mahalka J.,
Czadnik L., Stolna ulica
Specijalna trafika, Grajska ulica
Handl Karolina, Tegetthoffova cesta
Pristernik Mar.,
Schifko Terezija
Schifko Marija, Melje
Pichler Ana,
Jurko Marija, Koroška cesta
Lackner J., Vitrinjska ulica
Kos A., Marijna ulica (pri sodniji)
Scheidbach H., Magdalenski trg
Nerath F., Magdalena, Franc Jož. ul.
Kresnik Ana,
Majer J., Pobrežje, Brezka cesta 21
Jarc Jožefa, Glavni kolodvor
Leber F., Koroški kolodvor